

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Медичний інститут
Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Іщенко Н.М.

«28» 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ КАР'ЄРИ ТА ЛІДЕРСТВА»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Економіка та управління підприємством»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробник програми

Лисенкова І.П.

Завідувач кафедри психології

Лисенкова І.П.

Завідувач кафедри економіки та підприємництва

Кузьменко О.Б.

Гарант освітньої програми

Кузьменко О.Б.

В.о. декана факультету економічних наук

Філімонова О.Б.

Директор ННПО

Норд Г.Л.

Начальник НМВ

С.І. Шкірчак

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Психологія кар'єри та лідерства		
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»		
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		
Спеціалізація (якщо є)	-		
Освітня програма	Економіка та управління підприємством		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)		
Статус дисципліни	Вибіркова		
Курс навчання	VI		
Навчальний рік	2020-2021		
Номери семестрів:	Денна форма	Заочна форма	
	11-й	11	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредитів / 90 годин		
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма	
	– лекції	10	6
	– групові заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	20	8
– годин самостійної роботи студентів	60	76	
Відсоток аудиторного навантаження	33 %	16%	
Мова викладання	українська		
Форма підсумкового контролю	Залік		

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія кар'єри та лідерства» є нормативним документом Чорноморського національного університету імені Петра Могили, який розроблено кафедрою психології.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до освітньо-професійної програми, зміст навчального матеріалу дисципліни «Психологія кар'єри та лідерства», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Мета курсу – сформувати систему знань про кар’єру особистості, набути практичні навички ділового спілкування; задоволення потреби організації в кваліфікованих кадрах і ефективного використання їх з урахуванням можливостей самореалізації кожного працівника, вироблення вмінь прогнозувати і контролювати та розв’язувати конфліктні ситуації в процесі побудови кар’єри та становлення лідера.

Завдання курсу:

- інтеграція та систематизація набутих у процесі професійного навчання знань про психологічні передумови підвищення якості;
- опанування знань про психологічні особливості професійного життя людини й усвідомлення закономірностей професійного становлення і особистісного зростання майбутніх фахівців;
- формування професійного мислення магістрантів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань навчально-професійної та майбутньої діяльності;
- сприяння професійному самовизначенню та набуттю магістрантами професійно-педагогічної ідентичності через усвідомлення психологічних особливостей діяльності та передумов її опанування.

Внаслідок опрацювання змісту навчальної дисципліни «Психологія кар’єри та лідерства» магістранти повинні знати:

- мати уявлення про психологію праці як галузь знання, галузь науки;
- усвідомити специфіку і значущість трудової професійної діяльності в сучасних соціокультурних умовах;
- зміст і механізми професійного становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.

Підвищенню ефективності групових занять сприятиме передбачене програмою виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Під час групових занять, індивідуальної науково-дослідної та самостійної роботи магістранти набувають уміння та навички:

- вміти оперувати поняттями «праця», «професія», «кар’єра», «лідер», психологічний сенс праці, психологічні ознаки праці та професії тощо;
- з’ясувати специфіку методів психології кар’єри та лідерства;
- вміти класифікувати основні та додаткові методи психологічного дослідження трудової діяльності;
- усвідомити та вміти представити свою першу спеціальність з огляду на її значущість на ринку праці.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

РН 3. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

РН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

РН 5. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

РН 9. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.

3. Програма навчальної дисципліни Денна форма:

№ з/п	Теми	Лекції	Групові заняття	СРС, в т.ч. індивідуальна
МОДУЛЬ І. ПСИХОЛОГІЯ КАР'ЄРИ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.				
1.	Становлення та розвиток наукових уявлень про працю	2	2	7
2.	Психологічна інтерпретація праці і професії.		2	8
3.	Особистісна орієнтація професійної діяльності та підготовка до неї.	2	2	7
4.	Загальна характеристика професійної освіти.		2	8
Усього		4	8	30
МОДУЛЬ ІІ. ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА ЯК НАУКА І НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.				
5.	Психологічне вивчення професії.		2	5
6.	Психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності та мотивація праці.	2	2	5
7.	Розвиток особистості в процесі професіоналізації.	2	2	5
8.	Професійне самовизначення: психологічний вимір.		2	5
9.	Психологія працездатності та професійний потенціал сучасного працівника.		2	5
10.	Самореалізація особистості у різних видах професійної діяльності.	2	2	5
Усього		6	12	30

Всього за курсом – 90 год. Кредитів ECTS – 3.	10	20	60
--	-----------	-----------	-----------

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1.	Тема 1. Становлення та розвиток наукових уявлень про працю. 1) Історія психології кар'єри та праці. 2) Загальнонаукові уявлення про працю та кар'єру.
2.	Тема 2. Особистісна орієнтація професійної діяльності та підготовка до неї. 1) Особливості взаємодії особистісного та професійного становлення на різних етапах життєвого шляху. 2) Особистісний та професійний розвиток. 3) Система професійної орієнтації. 4) Основні підходи щодо сутності професійної орієнтації. 5) Професійна орієнтація та орієнтування в професії.
3.	Тема 3. Психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності та мотивація праці. 1) Мотивація професійної діяльності. 2) Мотивація праці як основа управління виробничим процесом. 3) Мотивація трудової діяльності та професійний успіх.
4.	Тема 4. Розвиток особистості в процесі професіоналізації. 1) Психологія кар'єри як наукова дисципліна. 2) Утворення «команди» (колективу). 3) Групова динаміка. Кооперація, конформізм, конкуренція.
5.	Тема 5. Самореалізація особистості у різних видах професійної діяльності. 1) Психологія професіоналізму та вершин майстерності. 2) Елементи творчості в праці та індивідуальний стиль професійної діяльності.

4.2. План групових занять

№	Тема заняття / план
1.	Тема 1. Становлення та розвиток наукових уявлень про працю. 1) Історія психології кар'єри та праці. 2) Загальнонаукові уявлення про працю та кар'єру.
2.	Тема 2. Психологічна інтерпретація праці і професії. 1) Професія як система соціальних відношень між людьми у трудовій діяльності. 2) Трудовий пост та його структура. 3) Класифікація професій та ергатичні функції професій.
3.	Тема 3. Особистісна орієнтація професійної діяльності та підготовка до неї. 1) Особливості взаємодії особистісного та професійного становлення на різних етапах життєвого шляху. 2) Особистісний та професійний розвиток. 3) Система професійної орієнтації. 4) Основні підходи щодо сутності професійної орієнтації. 5) Професійна орієнтація та орієнтування в професії.
4.	Тема 4. Загальна характеристика професійної освіти.

	<ul style="list-style-type: none"> 1) Методи психодіагностики особистості працівника. 2) Психологічне дослідження людини в праці. 3) Праця і професія в психології. 4) Поняття професіогенезу. 5) Основні етапи розвитку особистості як суб'єкта праці. 6) Загальна характеристика професіогенезу особистості.
5.	<p>Тема 5. Психологічне вивчення професії.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Загальна характеристика психологічного вивчення професій. 2) Професіограма кар'єри. 3) Психограма кар'єри. 4) Професіографічний підхід до вивчення праці.
6.	<p>Тема 6. Психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності та мотивація праці.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Мотивація професійної діяльності. 2) Мотивація праці як основа управління виробничим процесом. 3) Мотивація трудової діяльності та професійний успіх.
7.	<p>Тема 7. Розвиток особистості в процесі професіоналізації.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Психологія кар'єри як наукова дисципліна. 2) Утворення «команди» (колективу). 3) Групова динаміка. 4) Кооперація, конформізм, конкуренція.
8.	<p>Тема 8. Професійне самовизначення: психологічний вимір.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Психологія професійної кар'єри. 2) Орієнтація особистості у світі професій. 3) Професіоналізація особистості. 4) Професійний розвиток особистості.
9.	<p>Тема 9. Психологія працездатності та професійний потенціал сучасного працівника.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Продуктивність та працездатність: визначення понять. 2) Дієздатність, працездатність та продуктивність професійної діяльності. 3) Професійні деформації (вигорання, перевантаження, втома). 4) Бар'єри професійно-педагогічного спілкування. 5) Психологія професійної придатності.
10.	<p>Тема 10. Самореалізація особистості у різних видах професійної діяльності.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Психологія професіоналізму та вершин майстерності. 2) Елементи творчості в праці та індивідуальний стиль професійної діяльності.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Під час вивчення дисципліни студенти отримають бали за такі види робіт:

1. Відповіді на групових заняттях.
2. Підготовка презентації до одного з групових занять (за вибором студента).
3. Написання контрольних робіт.

1. Відповіді на групових заняттях. Всього для студентів *денної форми навчання*, навчальним планом передбачено 10 групових занять. Відповідь на

кожному занятті оцінюється максимум в 5 балів, в результаті працюючи плідно протягом семестру, студент має змогу отримати **50 балів**.

2. Підготовка презентації до одного з групових занять (за вибором студента). Захист презентації передбачає презентацію повного змісту теми групового заняття у форматі Power Point. Захист здійснюється в усній формі на груповому занятті (10 хв.). Оцінюється повнота та наглядність презентації. За даний вид роботи студенти отримують до **5 балів**.

3. Написання контрольних робіт направлене на узагальнення рівня знань студента протягом вивчення блоку дисципліни, максимальна кількість балів студент може максимально набрати до **15 балів**.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Освітній процес повністю забезпечується наявністю навчально-методичного комплексу дисципліни «Психологія кар'єри та лідерства».

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

Для оцінки знань, умінь і навичок студентів при вивченні даного курсу використовуються наступні методи контролю: фронтальне опитування, письмове опитування, практичні заняття, модульні контрольні роботи, творчі завдання, реферати.

5. Підсумковий контроль

Питання до заліку:

1. Методи психодіагностики у професійній консультації.
2. Психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності.
3. Мотивація праці та задоволеність роботою.
4. Ефективність трудової діяльності.

5. Фактори впливу на продуктивність праці. Суб'єктивні та об'єктивні фактори.
6. Класифікація та структура мотивів.
7. Методи дослідження мотивів діяльності працівника.
8. Мотивація праці фахівця в процесі неперервного професійного розвитку.
9. Аналіз підходів до стимулювання мотивації праці.
10. Засоби і шляхи врахування особливостей мотивації трудової діяльності в процесі професійної орієнтації особи.
11. Поняття продуктивність і працездатність особи в професійній діяльності.
12. Детермінанти продуктивності праці.
13. Прямі та непрямі показники продуктивності праці.
14. Динаміка працездатності в процесі трудової діяльності, тривалість робочого часу та продуктивність праці.
15. Психічні стани людини в праці.
16. Психологічні проблеми організації режиму праці та відпочинку.
17. Психологічні проблеми прогнозування успішності діяльності.
18. Фактори професійного середовища, які забезпечують високу працездатність та функціональний стан особистості.
19. Професіограма та психограма праці. Види професіограм.
20. Професіографічний опис трудової діяльності.
21. Суб'єкт праці та професійно значущі якості особистості.
22. Методологічні засади психології кар'єри як навчальної дисципліни.
23. Становлення та розвиток наукових уявлень про працю.
24. Психологія кар'єри як галузь науки.
25. Психологічна інтерпретація праці і професії.
26. Особистісна орієнтація професійної діяльності та підготовка до неї
27. Розвиток особистості в процесі професіоналізації
28. Професіогенез особистості
29. Професійна орієнтація та методи профорієнтації
30. Особистість фахівця як суб'єкт творчої діяльності та професійного становлення
31. Психологічні проблеми стимулювання трудової діяльності та мотивація праці
32. Психологія працездатності та професійний потенціал сучасного працівника
33. Самореалізація особистості у різних видах професійної діяльності
34. Психологічне вивчення професії
35. Професійне самовизначення
36. Загальна характеристика професійної освіти
37. Загальні уявлення про трудову діяльність
38. Характеристика понять «кар'єра» та «психологія кар'єри»
39. Психологія кар'єри в системі наукового знання
40. Історія психології кар'єри та праці
41. Загальнонаукові уявлення про працю та кар'єру
42. Задачі і напрямки розвитку психології кар'єри
43. Методологічні принципи системного підходу в психології кар'єри

44. Основні методи психології кар'єри
45. Професія як система соціальних відношень між людьми у трудовій діяльності
46. Трудовий пост та його структура
47. Класифікація професій та ергатичні функції професій
48. Особливості взаємодії особистісного та професійного становлення на різних етапах життєвого шляху
49. Особистісний та професійний розвиток
50. Психологія кар'єри як наукова дисципліна
51. Утворення «команди» (колективу).
52. Групова динаміка. Кооперація, конформізм, конкуренція
53. Поняття професіогенезу
54. Основні етапи розвитку особистості як суб'єкта праці
55. Загальна характеристика професіогенезу особистості
56. Система професійної орієнтації
57. Основні підходи щодо сутності професійної орієнтації
58. Професійна орієнтація та орієнтування в професії
59. Динаміка розвитку особистості в праці
60. Детермінанти продуктивності праці

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Галузь знань: 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність - 053 «Психологія»
Навчальна дисципліна – **ПСИХОЛОГІЯ КАР'ЄРИ ТА ЛІДЕРСТВА**

ЗАЛКОВИЙ БЛЕТ №

1. Детермінанти продуктивності праці (15 б.).
2. Психологічна інтерпретація праці і професії (15 б.).

Затверджено на засіданні кафедри психології (протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.)

Завідувачка кафедри психології

Ірина ЛИСЕНКОВА

Екзаменатор

Ірина ЛИСЕНКОВА

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на групових заняттях	50
2	Підготовка презентації	5
3	Контрольна робота	15
4	Залік	30
	Всього	100

Види завдань та критерії їх оцінки для студентів заочної форми навчання аналогічні як для студентів денної форми.

Оцінювання знань студента під час заліку чи екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою:

Оцінка **«Відмінно» - 90-100 балів** ставиться за умов, якщо студент дав лаконічні і ґрунтовні відповіді на всі запропоновані йому питання. Відповідь свідчить, що студент вільно володіє всім матеріалом курсу, передбаченим робочою програмою, при тому, він має не розрізненні знання окремих тем курсу, а володіє ним комплексно. Студент уміє аргументувати свою відповідь, навести необхідні докази, приклади; аналізувати запропоновані ситуації, посилаючись на джерела інформації. Студент розуміє значимість відповідних знань для особистого життя та для майбутньої професійної діяльності, підтверджуючи це конкретними прикладами.

Найвища оцінка ставиться також за вміння наводити протилежні підходи до оцінки тих чи інших феноменів, співставлення різних наукових позицій, уміння вести полеміку з дослідниками. Під час відповіді студент має продемонструвати не репродуктивну, а творчу розумову діяльність.

Оцінка **«Добре» - 75-89 балів** ставиться за умов, якщо студент викладає відповідь на кожне питання логічно, розкриваючи основний зміст. Разом з тим, відповіді не вистачає ґрунтовності, всебічності, деякі важливі нюанси пропущені. При доборі та наведенні фактів та прикладів студент припускається незначних помилок. В той же час, студент не розуміє актуальності висвітлюваних питань. У висловлюванні власної думки зустрічаються певні неточності. Висновки не носять повного та логічного підсумку.

Оцінка **«Задовільно» - 60-74 балів** виставляється студенту в разі, якщо він не повністю розкрив питання, або не відповів на деякі з них, що свідчить про відсутність повного комплексного засвоєння матеріалів курсу (знає лише певні теми). Відсутня ґрунтовність у розгляді питань, порушується логіка викладу питання. Студент не вміє аналізувати матеріал, не розуміє актуальність проблеми для сьогодення. Аргументація відповіді слабка, вибіркова, мають місце

суттєві помилки у використанні фактичного матеріалу. Висновки не відбивають суті питання, або відсутні.

Оцінка «Незадовільно» - **21-60 балів** виставляється студенту в разі, коли кожне з питань висвітлено поверхнево, або не висвітленими залишаються більшість питань. В процесі висвітлення питань допущенні значні помилки, студент не знає, або плутає фактичний матеріал, не здатний аналізувати основні проблеми, не демонструє творчої розумової діяльності. Власна думка і висновки відсутні.

Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення

- Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер);
- Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi;
- OS: Windows, Android, iOS;
- Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;
- Програмне забезпечення: Word, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet;
- Система електронного навчання Moodle 3.9
- Тренінгова аудиторія (дошка, фліпчарт, комплект канцелярського приладдя для творчості: маркери, олівці, стікери, кольоровий папір, клей, ватман, блокнот для фліпчарту)

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

8. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности. - М.: Наука, 2010. – 335 с.
9. Дмитриева М.А., Крылов А.А. и др. Психология труда и инженерная психология. - Л., 2016.
10. Данилюк І.В. Історія психології в Україні: Західні регіони України (кінець XIX - початок XX ст.). Проблеми періодизації та основні напрямки: Дисертація. - К., 2008. – 195 с.
11. Ждан А.Н. История психологии: от античности к современности: Учебник для психологических факультетов университетов. Изд-во третье. - М.: Педагогическое общество России, 1999. – 512 с.
12. Нариси з історії вітчизняної психології кінця XIX - початку XX століття: Зб. ст. / За ред. Костюка Г.С. - К.: Радянська школа, 1959. – 291 с.
13. Котелова Ю.В. Очерки по психологии труда: Учебное пособие. - М.: Изд - во МГУ, 2006. – 120 с.

7.2. Додаткові:

1. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни. - М.: Мысль, 2011. - 300 с.
2. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. - К: Наукова думка, 2009.
3. Зинченко В.П., Смирнов С. Д. Методологические вопросы психологии. - М.: Изд-во Моск. ун-та, 2013. – 165 с.
4. Ливитов Н.Д. Психология труда. - М.: 2013 – 340 с.
5. Моргун В.Ф. Методи психодіагностики підлітків. - Полтава, 2015.
6. Романець В.А., Маноха І.П. Історія психології XX століття: Навчальний посібник. - К.: Либідь, 2018. – 992 с.

7. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. - М., 2010. – 654 с.
8. Тейлор Ф.У. Научная организация труда. - М., 2010.
9. Толочек В.А. Проблемы современной психологии труда: Учебное пособие. - М.: Изд-во РАГС, 2011. – 84 с.
10. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. - СПб.: Питер, 2013. – 560 с.
11. Щедровицкий Г.П. Философия. Наука. Методология. - М.: Школа культурной политики, 2017. – 656 с.